

Νίκος Χουλιάρης: *Λογοτεχνία και Ζωγραφική. Μια συνολική θεώρηση του έργου του.*

Η εν λόγω διατριβή αφορά στο έργο του Νίκου Χουλιάρη (1940-2015), συγγραφέα και ζωγράφου. Δεδομένου ότι το λογοτεχνικό (ποίηση και πεζογραφία) ιδίωμα του Χουλιάρη είναι έντονα ζωγραφικό και το ζωγραφικό του έργο κατεξοχήν αφηγηματικό, καθίσταται πρόσφορη η υπόθεση εργασίας για μια προσέγγιση στο πλαίσιο της Συγκριτικής Ποιητικής, ιδιαίτερου ερευνητικού πεδίου της Συγκριτικής Φιλολογίας.

Η συγκριτολογική έρευνά μας, βασισμένη στα μεθοδολογικά εργαλεία που συνδέονται με τη δεσπόζουσα της *σύγκρισης*, στρέφεται ειδικότερα στη διακαλλιτεχνική συνθεώρηση των ποιητικών/αφηγηματικών και των εικαστικών/ζωγραφικών πτυχών του έργου του Χουλιάρη. Το μεθοδολογικό μας εξοπλισμό ενισχύει η δευτερογενής βιβλιογραφία τόσο για την ιστορία και τη θεωρία της τέχνης και της λογοτεχνίας όσο και για καλλιτεχνικά ρεύματα με ιδιαίτερη βαρύτητα στο έργο του Χουλιάρη, όπως είναι ο εξπρεσιονισμός.

Δεδομένου ότι η μελέτη μας αφορά σε δύο διαφορετικά σημειωτικά συστήματα, το λογοτεχνικό και το ζωγραφικό, το καθένα από τα οποία έχει τις δικές του διαφοροποιητικές συμβάσεις και κώδικες, θα επιχειρηθεί ο εντοπισμός των αντιστοιχιών που λειτουργούν, στο συγκριτολογικό μεθοδολογικό πεδίο της *αναλογίας*, ως γέφυρες μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, θα εξετασθεί πώς οι ζωγραφικοί τρόποι έκφρασης και δημιουργίας του Χουλιάρη μπορούν να εντοπισθούν, ήτοι να θεωρηθούν σε αντιστοιχία με ανάλογους τρόπους έκφρασης και δημιουργίας στη λογοτεχνική του παραγωγή, καθώς και ποια είναι η λειτουργική τους προοπτική, πώς δηλαδή λειτουργούν στο λογοτεχνικό του έργο. Απώτερος στόχος της έρευνας καθίσταται λοιπόν η βαθύτερη κατανόηση και ανάδειξη σημαντικών πτυχών του λογοτεχνικού έργου του Νίκου Χουλιάρη, οι οποίες φωτίζονται μέσα από τη ζωγραφική διευθέτηση του λόγου.

Η έρευνα θα κινηθεί σε δύο άξονες αναφοράς, που ορίζουν και τα δύο μέρη της διατριβής. Στο πρώτο μέρος, το ενδιαφέρον μας στρέφεται στη θεματοποίηση της ζωγραφικής στη λογοτεχνία, κάτι που καθιστά σαφή την παρουσία της δεύτερης στο συγγραφικό/ποιητικό έργο του Νίκου Χουλιάρη και ενισχύει την εικαστική ποιότητα του λόγου του. Το δεύτερο μέρος διακρίνεται σε δύο ενότητες, η πρώτη εκ των οποίων αφορά στον εντοπισμό των *αναλογιών* μεταξύ καλλιτεχνικών (άλλοτε αυτόνομων, απολύτως προσωπικών και άλλοτε με έντονη την επίδραση του εξπρεσιονισμού) και λογοτεχνικών τρόπων έκφρασης. Στη δεύτερη ενότητα μας ενδιαφέρει να αναδείξουμε, σε ερμηνευτικό πλέον επίπεδο, τη λειτουργία των εν λόγω *αναλογιών* στο λογοτεχνικό έργο (πώς δηλαδή οι ζωγραφικοί τρόποι έκφρασης και δημιουργίας μπορούν να

λειτουργήσουν σε σχέση με βασικές συνιστώσες του λογοτεχνικού του έργου, να καταστήσουν εμφατικά παρούσες έννοιες- κλειδιά του έργου του, όπως η μοναξιά, το κενό, ο θάνατος, ο χρόνος, προσδίδοντάς τους όγκο και πυκνότητα).

Nikos Houliaras: *Literature and Painting. An overall approach of his work.*

The thesis in question concerns the work of Nikos Houliaras (1940-2015), who was an author, a poet and a painter. Given that his literary work (poetry and prose) is strongly pictorial, as his paintings are eminently narrative, the working assumption of an approach in the frame of Comparative Poetics, a particular field of research of Comparative Literature, is rendered most appropriate.

Our comparative research, based on the methodological tools related to the dominant method of *comparison*, shall be geared in particular to the inter-arts parallel study of the poetic/narrative and the artistic/pictorial aspects of Houliaras' work. Our methodological equipment is strengthened by the secondary bibliography both on history and theory of art and literature as well as on artistic trends of specific importance to Chouliaras' work, such as expressionism.

Given that our research concerns two different semiotic systems, the literary and the pictorial one, each of which having its own differentiating rules and codes, it is of essence to identify the correspondence between them in the comparative methodological field of *analogy*. More specifically, we will examine the way that pictorial expression can be identified, that is to state the manner that it can be seen in line with such ways of expression into his literary work, as well as the way that pictorial expression functions into his literary work. The ultimate objective of this research is therefore the deeper understanding and the projection of important aspects of Nikos Houliaras' literary work, which can be highlighted through the pictorial arrangement of his writing.

The research will be based onto two lines of reference, that define both parts of our thesis. In the first part, our interest concerns painting appearing as a theme in literature, which shows the explicit presence of painting in the literary/poetic work of Nikos Houliaras and strengthens the pictorial character of his writing. The second part is divided into two units, the first of which concerns the identification of *analogies* between artistic ways of expression (that can be autonomous, absolutely personal, or strongly influenced by expressionism) and literary ways of expression. In the second unit, we are interested in enhancing, in an interpretative level now, the function of *analogies* in question in his literary work (the

way that artistic expression and creation can function in relation to main components of his literary work, the way that it can render key concepts of his work -such as loneliness, emptiness, death, time - eminently present by giving them volume and density).